

Život ve službě druhým: odkaz Bohuslava Bureše žije dál

Rozhovor s Jaroslavem Veselým, vnukem Bohuslava Bureše

Kdybyste měl jednou větou říct, jaký byl Bohuslav Bureš, co byste řekl?

Byl to úžasný, rovný člověk, který vždycky říkal, co si myslel. Jednou větou se to ale říká těžko. Byl to člověk, kterého jsem si velmi vážil – miloval svoji manželku, celý život byli spolu a zůstal jí věrný až do konce, i když byla invalidní a o berlích. Nemohli mít vlastní děti, přesto byli s babičkou naprosto nerozluční. To jsem na něm obdivoval.

Zároveň hluboce miloval víru a nikdy ji nezahlavil, i když byli oba v době komunismu pod tlakem. Víím, že byl dokonce kvůli Armádě spásy krátce zadržený a vyslýchaný, ale ničeho se nevzdal.

Byl společenský, ale žil v těžkých dobách – prošel první i druhou světovou válkou i obdobím komunismu. Přesto si myslím, že byl vnitřně šťastný. Pomáhal lidem, i když sami s babičkou neměli mnoho. Když k nim někdo přišel, rozdělili se o jídlo, které měli. Takových lidí je dnes opravdu málo.

Co by podle vás měl každý vědět o Bohuslavu Burešovi?

Napadá mě, že se celý život snažil zajistit rodinu. Maloval obrazy, aby ji uživil a aby jeho dcera měla alespoň základní vzdělání a mohla se postavit na vlastní nohy. To se mu podařilo.

Zároveň se s manželkou postarali o to, aby měla zázeší a šanci na normální život, přestože její dětství bylo velmi těžké – její maminka s babičkou, které ji vychovávaly, byly zastřeleny před jejíma očima na konci války v Jesenici u Prahy. Tatínek, sudetský Němec, jim padl v roce 1941 u Stalingradu. Vzali si ji k sobě z dětského domova.

Jaký byl Bohuslav Bureš jako člověk v soukromí?

Byl to úžasný dědeček. Nikdy jsem ho neslyšel vzít Boží jméno nadarmo. Byl to velmi laskavý a poctivý člověk.

Mrzelo ho, že nemohl nosit uniformu Armády spásy. Měl ji doma, ale nesměl ji nosit na veřejnosti, což pro něj bylo těžké. Stejně tak si velmi vážil symbolů – třeba vlajky nebo Bible. Tu měl pečlivě uloženou a dělal si do ní poznámky ke svým kázáním.

On i jeho žena byli kazatelé. Víra byla přirozenou součástí jejich života a sdíleli ji společně.

Máte na něj nějakou konkrétní vzpomínku nebo příběh z rodiny?

Vzpomínka je spousta. Pamatuji si třeba, jak jsme chodili společně s kamarádkou Violet Merritt z Armády spásy z Londýna, která sem jezdila snad 25 let každé Vánoce, na trhy na Starém Městě. Dědeček s námi chodil, i když ho to někdy moc nebavilo, a trpělivě snášel, co všechno tam ona nakupovala. Ale měla z toho velkou radost, a tak jsme ji měli s ní.

Na chalupě nebo doma bylo taky hodně společných zážitků. Ke konci života už hůř slyšel, takže jsme na něj museli mluvit hodně nahlas. Dokonce jsme mu pořídili naslouchátko, ale vadilo mu, tak ho raději odložil a zůstal u toho, že na něj budeme prostě mluvit hlasitě.

Co ho podle vás nejmíc formovalo?

Jednoznačně víra. Ta byla základem jeho života. Všechno se točilo kolem ní a kolem hodnot, které z ní vycházejí.

Snažil se tyto hodnoty předávat dál – vést k poctivosti, k tomu být dobrým člověkem a pomáhat druhým.

Věděli jste už jako dítě, čím byl „výjimečný“?

Vnímal jsem hlavně to, jak se zachoval k mé mamince. Vzal ji do rodiny a spolu s babičkou se snažili jí dát zázemí a hodnoty do života. To jsem považoval za něco výjimečného.

Pamatuji si také situace, kdy se dělili o jídlo s lidmi, kteří ho potřebovali víc než oni sami. Jako dítě jsem tomu nerozuměl, ale postupně jsem to začal chápat a vážit si toho.

Měl v sobě obrovskou schopnost pomáhat druhým, odpouštět a být k lidem vstřícný. To jsou věci, které já sám vnímám jako velmi náročné, ale u něj – stejně jako u babičky – byly přirozené. Byli si v tom velmi podobní a krásně se doplňovali.

Co bylo pro vašeho dědečka v práci s lidmi nejdůležitější?

Snažil se lidem ukazovat, že to, co dělal on, by mohli dělat i oni. Tedy být k druhým vstřícní, umět odpouštět a chovat se slušně. Já tohle třeba mám mnohem složitější – odpouštět lidem, kteří mi ublížili, úplně neumím. On to ale dokázal, stejně jako babička.

Jak vnímal pomoc lidem v nouzi?

Byla pro něj velmi důležitá. Myslím, že to byl jeden z hlavních smyslů jeho života. Pomáhal druhým celý život, měl to v sobě od mládí.

Existuje například fotografie z doby před válkou, kde je skupina lidí před domem Armády spásy v Betlémské ulici a dědeček je mezi nimi. Chodili po ulicích, hráli a vybírali peníze pro potřebné. Dědeček hrál na malou harmoniku, na kterou nám pak doma krásně hrával třeba o Vánocích, když jsme zpívali společně koledy. Pomoc druhým pro něj byla naprosto přirozená. Nejen pro něj, ale pro celé to prostředí, ve kterém žil a kterému věřil.

Od mládí tíhl k víře a snažil se jí zůstat věrný. A s tím pro něj byla spojená i potřeba dělat dobré skutky a vést k tomu i ostatní.

Bylo něco, na čem trval, a kde nechtěl nikdy dělat kompromisy?

Zásadní pro něj byly hodnoty vycházející z víry a z Desatera. Často mi říkal, abych byl věrný své ženě a poctivý. Stejně tak se to snažili vštěpovat i mojí mamince.

V tomhle byl opravdu zásadový. Přes to pro něj nejel vlak. Nepamatuji si, že by někdy lhal nebo říkal něco, co nebyla pravda. Byl to opravdu čestný, rovný člověk.

V čem byl podle vás jiný než ostatní?

Když na něj dnes vzpomínám, vidím spoustu věcí, v nichž byl jiný než mnoho lidí kolem. Dnes lidé často hledí hlavně na to, jak rychle zbohatnout, mít víc peněz nebo větší vliv. On tohle nikdy nehledal.

S babičkou žili velmi skromně, někdy opravdu od výplaty k výplatě. Když nebyly peníze, udělali si místo kávy cikorku nebo žitnou kávu. Pamatuji si, že do ní děda namáčel starší rohlíky, aby je mohl sníst.

Přesto se vždycky snažili, aby se jejich dcera měla lépe než oni. A i když život nebyl jednoduchý a doba jim nepřála, nikdy jsem dědu neslyšel si stěžovat. Ani babičku. Brali život takový, jaký je, a nesli ho s pokorou.

Byli navíc neuvěřitelně sehraný pár. Byli spolu celý život, drželi při sobě a tvořili opravdu silný, nerozlučný tým. I v tom byli podle mě výjimeční.

Bylo na vašem dědečkovi něco, co bylo pro okolí těžké nebo kontroverzní?

Pro běžné lidi ne. Naopak byl podle mě obdivovaný. Lidé v ulici ho znali, zdravili ho a věděli, že je to dobrý člověk. Stejně tak babičku.

Kontroverzní to bylo spíš pro komunistický režim. Vadila jim uniforma Armády spásy a všechno, co s tím souviselo, proto ji nemohl nosit na veřejnosti.

Zaplatil za svou práci nějakou osobní cenu?

Myslím, že on byl šťastný člověk. Pokud za něco platili, pak tím, že celý život vlastně mnoho neměli. Žili skromně, a to podstatné pro ně nebyly věci, majetek a peníze, ale víra.

Měl někdy pochybnosti o tom, co dělá?

Ne. Nikdy.

Setkával se někdy s nepochopením?

Já jsem nikdy nepotkal nikoho, kdo by ho nepochopil. Spíš naopak – lidé mu naslouchali a měli k němu úctu.

Vyprávěl vám někdy o konkrétních lidech, kterým pomáhal?

Ne. On pomoc druhým nebral jako něco mimořádného, ale jako něco úplně normálního. Bylo pro něj přirozené se s někým rozdělit o jídlo nebo pomoci člověku, který to potřeboval.

Když se dnes podíváte na služby Armády spásy, vidíte tam jeho odkaz?

Popravdě Armádu spásy dnes už moc nesleduji. Víím ale, že ji dědeček miloval a že pro něj znamenala hodně.

Když jsem se dozvěděl, že po něm bylo pojmenováno centrum, byla to pro mě důležitá informace. Přiznám se, že jsem tam zatím nikdy nebyl, ale určitě bych se tam chtěl podívat.

Co by podle vás říkal na dnešní situaci lidí bez domova?

Myslím, že by se i dnes snažil lidem vysvětlovat, že je důležité být poctivý, pomáhat druhým a žít slušně. V tom byl celý život důsledný.

Zároveň by ale možná vnímal i velký důraz na osobní odpovědnost člověka a snahu postavit se znovu na vlastní nohy.

Jaké poselství by podle vás měl pro dnešní pracovníky sociálních služeb?

Pro něj byl celý život službou. Tak to chápal. Možná právě v tom je i jeho největší poselství – brát pomoc druhým ne jako povinnost, ale jako přirozenou součást života.

Za co jste na něj nejvíc hrdý?

Myslím, že za svůj život posloužil mnoha lidem. Pomáhal druhým samozřejmě, bez očekávání čehokoli zpět, a často i na úkor vlastního pohodlí. Toho si na něm vážím nejvíc.

Co byste mu dnes chtěl říct?

Že jsem ho měl rád. A že jsem si vážil toho, jací s babičkou byli.